

Udruženim naporima – ka novim evropskim standardima u zaštiti žena od rodno zasnovanog nasilja:

Decembar 2014 – Decembar 2016.

Autonomni ženski centar, u partnerstvu sa:

Društvo SOS telefon za žene i decu – žrtve nasilja;

Centar za žene žrtve rata – ROSA;

Udružene žene Banja Luka;

Nacionalni savet za rodnu jednakost;

Mreža Žene Evrope protiv nasilja (WAVE);

u saradnji sa Evropskim ženskim lobijem i 23 lokalne ženska organizacije;

Izvršni izveštaj o realizaciji projekta - rezime (II faza, 2015-2016)

Ostvarena postignuća u sprovođenju projektnih aktivnosti značajno su doprinela realizaciji opteg cilja¹. **Tri od četiri** države Zapadnog Balkana (ZB) i **Slovenija** su ratifikovale Konvenciju Saveta Evrope protiv nasilja prema ženama i nasilja u porodici. **Hrvatska** je započela proces ratifikacije [objavom Premijera](#). U Makedoniji su se gotovo svi ključni akteri (u parlamentu i resornim ministarstvima) slažu da je ratifikacija Konvencije naredni korak².

U periodu 2015-2016. godina, **34.6% predloga** za zakone i javne politike, koje su razvile ženske organizacije, je usvojeno. Sve partnerske organizacije su uložile ogroman napor u pripremu predloga i zagovaranje promena zakona i politika u skladu sa standardima Konvencije. Razvijene su dobre komunikacije sa ključnim donosiocima odluka. Na bazi svog kredibiliteta i ekspertize predstavnice organizacija su bile članice radnih grupa za izmenu zakona (Slovenija i Srbija), ili su pripremale amandmane koji su usvojeni (BIH, Crna Gora, Hrvatska). Značajno postignuće je ostavreno u održavanju dijaloga sa velikim brojem (najmanje 280) ključnih donosilaca odluka i saradnika, zagovaranju za promene, vidljivosti Konvencije i aktivnosti ženskih organizacija.

Ipak, nije registrovano povećanje sredstava izdvojenih za **finansiranje podrške za žrtve** rodno zasnovanog nasilja (RZN). Nasuprot, registrovano je smanjenje sredstava u BIH, Srbiji i Hrvatskoj. Slovenija može poslužiti kao **primer dobre prakse**: izdvojeno je **10,3%** više sredstava iz nacionalnog budžeta za usluge za žrtve RZN (od čega 80% sredstava je dodeljeno specijalizovanim organizacijama civilnog društva). Delimično je postignut rezultat u zagovaranju unapređenja postojećih i uspostavljanja novih **specijalizovanih usluga** za žrtve nasilja: nacionalna SOS telefonska linija je uspostavljena u Crnoj Gori (2015); plan za uspostavljanje nacionalne SOS telefonske linije je usvojen, a počelo je i pilotiranje kriznih centara za žrtve seksualnog nasilja u Srbiji (2016); u Sloveniji je uspostavljen program za žrtve sa invaliditetom, koji uključuje mogućnost smeštaja (2015). Jedino su Slovenija (2015) i Srbija (2016) registrovale porast finansiranja specijalizovanih ženskih organizacija za podršku žrtvama RZN³, što je direktni doprinos aktivnosti na ovom projektu. Ipak, sklonište Autonomne ženske kuće (Hrvatska) u 2016. ostalo je u potpunosti bez sredstava sa državnog budžeta. Zbog svega navedenog, buduće aktivnosti zagovaranja koje sprovode ženske organizacije u region snažno će biti usmerene na obezbeđivanje resursa za specijalizovanu podršku žrtvama i opstanak specijalizovanih ženskih organizacija kao pružalaca usluga. Direktno je podržano **4.309** korisnica i distribuirano **24.900** informacionih letaka. Između 95-100% korisnica su izrazile zadovoljstvo dobijenim uslugama i informacijam.

¹ Overall objective: *establishment of comprehensive legal and policy solutions for protection against gender-based violence in the Western Balkans.*

² Zbog izrazito složene političke situacije (u dužem vremenskom periodu), ovo pitanje ipak nije na agendi.

³ U Srbiji je ukupni iznos sredstava namenjen specijalizovanim uslugama ženskih organizacija vrlo mali (31.265 EUR u 2016), sa lokalnih budžeta, dostupan za samo 8 organizacija (iz mreže od 26 specijalizovanih organizacija). Najveće povećanje dobijenih sredstava u periodu između 2015 i 2016 beleže **četiri lokalne partnerske organizacije** (ženske organizacije iz Vranja, Užica, Kikinda i Novog Sada), što je direktna posledica aktivnosti zagovaranja, vidljivosti i kredibiliteta, čemu je doprinelo učešće na ovom projektu.

Bilo je izvesnog progressa u **skraćanju procedura i razvoju podržavajućeg pristupa** od strane profesionalaca prema žrtvama RZN: hitne procedure su uvedene za zaštitne mere u Federaciji BIH (24h) i u Srbiji (48h, uz mogućnost produženja do na 30 dana); “specijalizacija” profesionalaca u policiji i tužilaštvu uvedena je u Srbiji (2016); Usvojen je Zakon o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku, kako bi se smanjila neefikasnost pravosuđa (Srbija, 2015). Predviđena je i disciplinska odgovornost za tužioce i sudije koji ne postupaju u skladu sa zakonskim rokovima (Serbia, 2016, na predlog AWC). Praćenje primene ovih odredbi biće izazov za naredni period.

Zajedničke kampanje bile su vidljive i vrlo uspešne (posebno ona [realizovana 2015](#)), sa procenjenom pokrivenošću između **18,5% i 55%** građana. Dobijena je direktna podrška od građanki i građana (**98,997** je učestvovalo u aktivnostima); medija (**1,206** izveštaja), priznanja od stručnih udruženja ([EU i Srbija](#)). To je postao primer dobre prakse u implementaciji Konvencije (postavljen na stranu [Centra za žene, mir i bezbednost](#), Londonske škole za ekonomiju i političke nauke).

Naša [Osnovna studija](#) i [Indikatori](#) za praćenje primene Konvencije Saveta Evrope protiv nasilja prema ženama i nasilja u porodici je [preporučena od starne](#) Komesara za ljudska prava Saveta Evrope. [Online baza](#) podataka o primeni Konvencije (jedina takve vrste u regionu, ali i među državama Saveta Evrope) omogućava izradu izveštaja o stanju u oblasti, koji se mogu dostaviti nadležnim nacionalnim telima, ali i međunarodnim telima (UN, CoE, EU), kao i izradu [zajedničkih izveštaja koalicije](#).

Ojačano je nacionalno i regionalno **povezivanje/umrežavanje** (najmanje 260) ženskih organizacija civilnog društva i razmena informacija sa EU organizacijama. Za aktivnosti i doprinos promeni u regionu dobijeno je i [priznanje FPAs](#) platformi.

Neće biti moguće ubuduće održati ovako veliki obim aktivnosti, vidljivost Konvencije i uticaj bez finansijske podrške partnerskoj koaliciji. Ipak, stvoren je “zajednički kapital” na kom se može graditi nastavak započetih i razvijati nove aktivnosti. U aktuelnom i budućem političkom, društvenom i ekonomskom kontekstu regiona Zapadnog Balkana, ali i EU, od presudne važnosti biće zajedništvo ženskih organizacija, a posebno kontinuirano delovanje kroz zajedničke projekte. U tom smislu, razočaravajuća je odluka Evropske komisije da sva sredstva za rodnu politiku usmeri na međuvladinu organizaciju (UN Women) i na taj način zaustavi nastavak jedinstvenog partnerskog angažovanja ženskih organizacija iz regiji Zapadnog Balkana i Evropske unije. Po našem mišljenju, to je politički loša odluka.

